

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ННІ «Інститут геології»

Кафедра *геології нафти і газу*

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора інституту
з навчальної роботи

«31» 08 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОСТОРОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ РОДОВИЩ НАФТИ І ГАЗУ
(повна назва навчальної дисципліни)

для студентів

галузь знань **10 Природничі науки**
спеціальність **103 Науки про Землю**
освітній рівень **бакалавр**
освітня програма **Геологія та менеджмент надрокористування**
блок дисциплін **Геологія нафти і газу**
вид дисципліни **Вибіркова**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2024/2025
Семестр	7
Кількість кредитів ECTS	6
Мова викладання навчання	
та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: *Анастасія ЧУПРИНА, доктор філософії у галузі Науки про Землю, асистент кафедри геології нафти і газу*

Продовжено: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

© Анастасія ЧУПРИНА, 2024 рік

КИЇВ – 2024

Розробник: **Анастасія ЧУПРИНА**, доктор філософії у галузі **Науки про Землю**,
асистент кафедри геології нафти і газу

Зав. кафедри геології нафти і газу

(підпис) (Віктор ОГАР)
(і'мя та прізвище)

Протокол № 1 від «30» 08 2024 р.

Схвалено науково - методичною комісією інституту **ННІ «Інститут геології»**

Протокол № 1 від «31» 08 2024 р.

Голова науково-методичної комісії
(підпис) (Всеволод ДЕМИДОВ)
(і'мя та прізвище)

Мета дисципліни – ознайомлення студентів із загальними основами просторового моделювання родовищ нафти і газу, принципами та інструментами створення статичних тривимірних геологічних моделей. Навчання практичній роботі з великими обсягами геолого-геофізичної інформації та її інтерпретації. Набуття студентами знань зі створення несуперечливих геолого-геофізичних моделей, інтерпретації отриманих результатів та проведення оцінки потенціалу нафтогазоносності площі дослідження.

Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

Знання дисциплін загального геологічного циклу, основ геохімії, структурної геології і геокартування, історичної геології, геотектоніки, основ нафтогазової геології, геофізичних методів досліджень.

Анотація навчальної дисципліни / референс:

Опановування сучасних інструментів тривимірного геолого-геофізичного моделювання родовищ нафти і газу, основних принципів та підходів, що застосовуються для побудови цифрових моделей геологічного середовища. Отримуються практичні навички зі створення бази даних, інтерпретації геолого-геофізичної інформації, побудови статичних моделей та основ фаціального аналізу у сучасних програмних комплексах. Розбираються різноманітні практичні кейси на діючих родовищах України, показується важливість інтерпретації результатів.

Завдання (навчальні цілі):

- *ознайомити з принципами геологічного моделювання;*
- *розглянути поняття нафтогазоносної системи, її елементи та фізико-хімічні процеси;*
- *ознайомити студентів з методами пошуку та розвідки родовищ нафти і газу та їх практичному застосуванню у виробничій та науково-дослідній діяльності;*
- *розглянути різні види та типи геологічної інформації;*
- *набуття студентами навиків зі збору, аналізу та створення геологічної бази даних;*
- *навчити методиці проведення геологічного 3D моделювання та обробки геоінформації;*
- *набуття студентами практичного досвіду з розробки, керування та управління проектами створення статичних геологічних моделей;*
- *ознайомити з методикою створення петрофізичних моделей та їх застосуванню;*
- *розглянути основні аспекти у інтерпретації отриманих даних з геологічного та петрофізичного моделювання та їх застосуванням у виробництві;*
- *навчити використанню теорій, принципів та методів геологічних наук у практичних задачах нафтогазової геології.*

Результати навчання:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форма/Методи викладання і навчання	Форма/Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Основні принципи та етапи геологічного моделювання	Лекція, самостійне навчання	Письмова робота	до 2.5 %
1.2	Поняття нафтогазоносної системи, її елементами та фізико-хімічними процесами	Лекція, самостійне навчання	Письмова робота	до 2.5 %

1.3	Методи пошуку та розвідки родовищ нафти і газу та їх практичне застосування у виробничій та науково-дослідній діяльності	Лекція, самостійне навчання	Письмова робота	до 2.5 %
1.4	Джерела, типи та види геолого-геофізичних даних для побудови моделей	Лекція, самостійне навчання, практичне заняття	Письмова робота	до 2.5 %
1.5	Основні аспекти інтерпретації даних каротажу та різного типу даних сейсморозвідувальних робіт для задач нафтогазової геології	Лекція, самостійне навчання, практичне заняття	Письмова робота	до 2.5 %
1.6	Техніка побудови коміркових моделей родовищ нафти і газу	Лекція, практичне заняття	Письмова робота	до 2.5 %
1.7	Методи побудови фаціальних та петрофізичних моделей	Лекція, практичне заняття	Письмова робота	до 2.5 %
1.8	Способи візуалізації отриманої інформації	Лекція, практичне заняття	Письмова робота	до 2.5 %
1.9	Методи інтерпретації даних моделювання	Лекція, практичне заняття	Письмова робота	до 2.5 %
2.1	Проводити підготовку даних для аналізу у системах моделювання (на прикладі Neuralog та Schlumberger Petrel)	Практичне заняття, самостійне навчання	Письмова робота, програмне представлення	до 5%
2.2	Інтерпретація різного типу даних сейсморозвідувальних робіт та каротажу (на прикладі Schlumberger Petrel)	Практичне заняття, самостійне навчання	Письмова робота, програмне представлення	до 15%
2.3	Створювати коміркові часові та глибинні моделі родовищ нафти і газу (на прикладі Schlumberger Petrel)	Практичне заняття, самостійне навчання	Письмова робота, програмне представлення	до 10 %
2.4	Створювати петрофізичні моделі (на прикладі Schlumberger Petrel)	Практичне заняття, самостійне навчання	Письмова робота, програмне представлення	до 10%
2.5	Візуалізувати та підготовлювати різні види отриманих даних для подальшого використання (на прикладі Schlumberger Petrel)	Практичне заняття, самостійне навчання	Письмова робота, програмне представлення	до 10%
2.6	Інтерпретувати отриману інформацію для вирішення задач нафтогазової геології	Практичне заняття, самостійне навчання	Письмова робота, програмне представлення	до 10%
3.1	Формувати презентаційні звіти про проведені етапи робіт	Практичне заняття, самостійне навчання	Письмова робота	до 10%
3.2	Здатність вести дискусії на теми нафтогазоносності площ	Практичне заняття,	Письмова робота	до 2.5 %

	з геологами, геофізиками, економістами та представниками інших професій	самостійне навчання		
4.1	Розуміння персональної відповідальності за особисте рішення частини спільної задачі	Практичне заняття, самостійне навчання	Письмова робота	до 2.5 %
4.2	Розуміння особистої відповідальності за висновки та рекомендації щодо перспективності площ та планування подальших етапів розвідки та розробки	Практичне заняття, самостійне навчання	Письмова робота	до 2.5 %

Структура курсу: лекційні та практичні заняття і самостійна робота студентів.

Схема формування оцінки:

Форми оцінювання студентів

1. Семестрове оцінювання:

- 1) Контрольна робота з теми створення бази даних та інтерпретація геолого-геофізичних даних – 10 балів (рубіжна оцінка 6 балів)
- 2) Контрольна робота з теми системи побудови геологічних 3D моделей родовищ нафти і газу – 10 балів (рубіжна оцінка 6 балів).
- 3) Оцінка за виконання практичних завдань – 40 балів (рубіжна оцінка 24 бали):
  - Звіти за етапи виконаних робіт - 30 балів.
  - Проект (у програмному комплексі Schlumberger Petrel) – 10 балів.

2. Підсумкове оцінювання у формі іспиту: максимальна оцінка 40 балів, рубіжна оцінка 24 бали. Під час іспиту студент відповідає на два теоретичних питання та одне практичне завдання. Іспит проводиться у письмово-усній формі.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою.

Змістовні модулі (ЗМ) формують бали, які виставляються за результатами роботи студента впродовж усього семестру, як сума (проста або зважена) балів за систематичну роботу впродовж семестру.

	Частина 1	Частина 2	Іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

Студент не допускається **до іспиту**, якщо під час семестру набрав менше 20 балів. Оцінка за іспит не може бути меншою **24 балів** для отримання загальної позитивної оцінки за курс.

Організація оцінювання: Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою та передбачає: виконання проекту – практичної роботи з 6 звітами за окремі етапи (де студенти мають продемонструвати якість засвоєних знань та вирішити поставлені задачі використовуючи окреслені викладачем методи та засоби) та проведення 2 письмових модульних контрольних робіт. Підсумкове оцінювання проводиться у формі письмового іспиту.

Шкала відповідності

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ ТА САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	практичні	Самостійна робота
<i>Частина 1. Створення бази даних та інтерпретація геолого-геофізичних даних</i>				
	Вступ			
1	Тема 1. Основні поняття, принципи та етапи геологічного моделювання	4	2	8
2	Тема 2. Формування бази даних для створення геологічної моделі	4	2	8
3	Тема 3. Підготовка, аналіз та інтерпретація даних промислових геофізичних досліджень свердловин	2	2	8
4	Тема 4. Ув'язка сейсмічних та свердловинних даних	4	2	8
5	Тема 5. Інтерпретація тектонічних порушень за даними свердловин та сейсмозвідувальних робіт	4	2	8
6	Тема 6. Інтерпретація горизонтів відбиття (поверхонь) за даними свердловин та сейсмозвідувальних робіт	2	2	8
7	Тема 7. Побудова часових карт		2	8
	<i>Контрольна робота 1</i>			2
<i>Частина 2. Системи побудови геологічних 3D моделей родовищ нафти і газу.</i>				
8	Тема 8. Побудова часової моделі розломів	4	2	8
9	Тема 9. Побудова часової моделі родовища	4	2	8
10	Тема 10. Побудова швидкісної моделі	4	2	8
11	Тема 11. Побудова глибинної моделі родовища	4	2	8
12	Тема 12. Побудова фаціально-петрофізичних моделей	4	2	8
13	Тема 13. Оформлення, аналіз та інтерпретація отриманої інформації	2	4	8
	<i>Контрольна робота 2</i>			2
	ВСЬОГО	42	28	108

Загальний обсяг 180 год, в тому числі:

Лекцій – **42 год**.

Практичні заняття - **28 год**.

Консультації - **2 год**.

Самостійна робота – **108 год**.

Рекомендована література:

Основна:

1. Білецький В. С. *Моделювання у нафтогазовій інженерії: навч. посібник* / В. С. Білецький ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». — Львів: Новий Світ — 2000, 2021. — 306 с.
2. Закревский К.Е. *Геологическое 3D моделирование*. – М.: ИПЦ «Маска», 2009
3. *Petrel. Guru* (2021)
4. https://www.youtube.com/playlist?list=PLo0ME3cAKz_vcAi1Lx9uAhgKYekonuQJO&si=6kRljhJ2T6E2hz9G
5. https://www.youtube.com/watch?v=BHqdEoUZDeU&ab_channel=Neuralog
6. Niranjana C. Nanda. *Seismic Data Interpretation and Evaluation for Hydrocarbon Exploration and Production*. – ISBN : 978-3-319-26489-9 – 2016
7. Суярко В.Г. *Прогнозування, пошук та розвідка родовищ вуглеводнів: Підручник* / В.Г. Суярко. – Харків: Фоліо, 2015. – 296 с.
8. Ragan, D.M. *Structural geology // Fourth edition, Cambridge University Press 2009, 622 pages*

Додаткова:

1. Світлицький В.М. *Геологічні основи та теорія пошуків і розвідки нафти і газу: Навч. посібник для ВНЗ/ В.М. Світлицький, О.Р. Стельмах, І.В. Світлицька*. – К.: Інтерпрес ЛТД, 2010. – 390 с.
2. Бакиров А.А. *Геологические основы прогнозирования нефтегазоносности недр/ А.А. Бакиров*. – М.: Недра, 1973. – 344 с.
3. Ahanor D. *Integrated Reservoir Modelling of the Norne Field. Volume Visualization/Seismic Attribute, Structural and Property Modeling. Norwegian University of Science and Technology. Trondheim, 2012. 125 p.*
4. Мислюк М.А. *Моделювання явищ і процесів у нафтогазопромисловій справі*. Івано-Франківськ: Івано-Франківський національний технічний університет нафти та газу. 1999 р.
5. Holstein, E. (Editor), *Petroleum Engineering Handbook, Volume V(b), Chapt 17, Reservoir Engineering, 2007.*
6. Warner, H. (Editor), *Petroleum Engineering Handbook, Volume VI, Chapter 6, Coalbed Methane, 2007.*
7. *Basic Methods of Structural Geology by Marshak, Stephen; Mitra, Gautam - ISBN 10: 0130651788 - ISBN 13: 9780130651785 - Pearson - 1988 - Softcover.*